

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

УДК 351.741

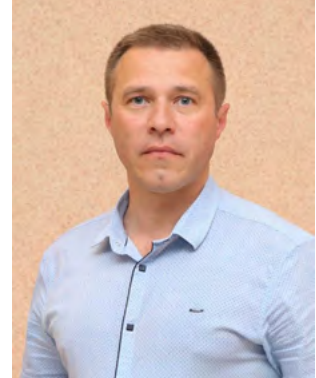
DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-1-9-2>

Сахно Артем Петрович,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1260-1212>

Ковальчук Юлія Миколаївна,

доктор філософії

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7817-4436>

ЩОДО СУТНОСТІ ПРАВОВИХ ПРИНЦИПІВ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано правові принципи в адміністративній поліцейській діяльності. Підкреслено значення правових принципів, які виступають в якості своєрідних «нервових центрів права», оскільки їх сутність полягає у закріпленні в змісті правових актів керівних вимог, яким повинні відповідати і підкорятися усі правові норми, щодо яких принципи мають пріоритет. Проаналізовано концепцію існування доктринальних принципів, які є частиною правової системи, але перебувають поза межами правової норми, варта уваги. Обґрунтовано потребу щодо доповнення розділу II Закону України «Про Національну поліцію» низкою принципів. Наголошено на важливості принципу науковості, який, будучи заснованим на сучасних досягненнях юридичної науки, має відображати об'єктивні напрямки розвитку адміністративної поліцейської діяльності. Звернуто увагу на актуальність принципу результативності, що базується на сприйнятті завдань поліцейської діяльності, визначених статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію», як напрямів досягнення базових показників службової діяльності органів (підрозділів) Національної поліції у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності тощо. Акцентовано увагу на значенні принципу довіри до поліції та підтримки з боку населення обумовлений потребою у зрозумілості та об'єктивності рішень та дій поліцейських, в процесі здійснення адміністративної поліцейської діяльності, що досягається шляхом моніторингу громадської думки про діяльність поліції та стану взаємодії поліції з інститутами громадянського суспільства. Підкреслено важливість принципу підвищеної юридичної відповідальності керівника органу (підрозділу) Національної поліції за прийняте управлінське рішення, обумовлений специфічною компетенцією керівника поліцейського підрозділу, повноваження якого дозволяють йому виступати в якості суб'єкта адміністративної поліцейської діяльності, здатного приймати як зовнішньоорганізаційні, так і внутрішньоорганізаційні управлінські рішення.

Ключові слова: правові принципи, адміністративно-правове регулювання, поліцейська діяльність, Національна поліція України, публічне адміністрування, правова система, нормативно-правові акти.

Постановка проблеми. Правові принципи посідають одне з визначальних місць в адміністративно-правовому регулюванні поліцейської діяльності, оскільки стан їх практичної реалізації слугує індикатором реального дотримання прав і свобод людини в діяльності органів Національної поліції. Поряд з цим, їх важливість та значущість, з одного боку, полягає у здатності уточнювати положення нормативних приписів, а з іншого – дозволяє легітимізувати поліцейську діяльність та виокремити її з-поміж інших видів правоохоронної діяльності органів державної влади.

У той же час, поряд із великим практичним значенням, правові принципи поліцейської діяльності відносяться до числа найбільш дискусійних та найменш досліджених напрямів юридичної науки, що, передовсім, пов'язано з відсутністю їх законодавчої систематизації та нормативного закріплення поняття принципів поліцейської діяльності.

У цьому контексті, А.М. Колодій підкреслює, що в юридичній літературі минулого та сучасності не сформовано єдиної позиції щодо визначення поняття принципів права. Незважаючи на відмінність у поглядах на проблему принципів права, юридична наука у відповідні історичні епохи була єдиною у проголошенні певних положень та ідей як принципів права. Іншими словами, принципи права – це такі правові явища, які безпосередньо пов'язують зміст права з тими закономірностями суспільного життя, на яких ця правова система побудована і які вона закріплює. Сама ця залежність зумовлює характер правотворчості, зміст правових норм, способи і методи реалізації права [1, с. 20–21].

Тож, зважаючи на актуальність окресленого напрямку наукового пошуку, вважаємо за доцільне проаналізувати наукові підходи до визначення поняття та здійснення класифікації правових принципів поліцейської діяльності, в контексті сучасної науки адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правова природа принципів публічного адміністрування представлена в якості напрямку наукового пошуку в дослідженнях С.Г. Брателя, С.С. Вітвіцького, Д.С. Дроніка, О.В. Зайчука, В.О. Ільницького, Д. Карбовського, М.С. Кельмана, А.М. Колодія, Л.А. Луць, О.М. Мердової, Л.М. Ніколенко, В.В. Ридзівілюка, Р.В. Розумяка, О.В. Стрельцової, В.С. Тулінова, М.В. Цвіка, Ю.Ю. Шеки.

Разом з тим, принципи адміністративної поліцейської діяльності в роботах вищевказаних науковців досліджені фрагментарно, що й обумовлює актуальність обраного напрямку наукового пошуку.

Мета дослідження полягає у формулюванні науково-обґрунтованих висновків та пропозицій до чинного адміністративного законодавства, на основі комплексного аналізу наукових джерел та законодавчих актів, у сфері правового регулювання принципів адміністративної поліцейської діяльності.

Виклад основного матеріалу. В юридичній літературі сформувався усталена позиція про те, що принципи являють собою основоположні начала, засади, які покладені в основу будь-якої діяльності, а отже, визначають поведінку суб'єктів правовідносин у тій чи іншій галузі їхньої діяльності [2, с. 20; 3, с. 119; 4, с. 121].

Заслугує на увагу підхід, використаний Ю.О. Волошиним, який розкрив поняття «принцип», через виокремлення значення цієї правової категорії, як: 1) основних засад, вихідних ідей, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають суттєві положення те-

орії, вчення, науки, системи внутрішнього і міжнародного права, політичної, державної чи громадської організації (гуманізм, законність, справедливість, рівність громадян перед законом тощо); 2) внутрішнього переконання людини, що визначає її ставлення до дійсності, суспільних ідей і діяльності [5, с. 110].

В. Ільницьким удосконалено наукові підходи до визначення принципів адміністративно-процесуальної діяльності органів Національної поліції, під якими слід розуміти основні ідеї, вихідні положення, які закріплені в адміністративно-процесуальному законодавстві, мають загальну значущість, вищу імперативність (веління) і відображають суттєві положення процесуальної діяльності органів Національної поліції [6, с. 3].

Слушною також є думка М.В. Цвіка, який, підкреслюючи значення правових принципів, зазначає, що вони виступають в якості своєрідних «нервових центрів права», оскільки їх сутність полягає у закріпленні в змісті правових актів керівних вимог, яким повинні відповідати і підкорятися усі правові норми, щодо яких принципи мають пріоритет [7, с. 58]. Представляється, що вказана позиція потребує уточнення, оскільки використаний М.В. Цвіком підхід дозволяє розуміти правові принципи виключно в контексті їхнього закріплення в нормативно-правових актах.

Саме тому окремі вчені, репрезентуючи широкий підхід до розуміння правових принципів, зосереджують увагу на їх тлумаченні, з позиції їх поділу за критерієм закріплення в нормативно-правових актах.

Зокрема, Л.А. Луць зазначає, що сутність правових принципів проявляється не тільки в їх безпосередньому закріпленні в нормах права, оскільки окреслена правова категорія виступає також важливим структурним елементом правової системи, системи права та механізму правового регулювання, призначення якого полягає у розкритті сутності, базових властивостей та загальної спрямованості розвитку правових норм у межах всієї системи права або окремих її галузей чи інститутів [8, с. 26].

Отже, виявляється очевидним той факт, що правові принципи є частиною правової системи держави, але факт їх закріплення в нормах права викликає обґрунтовані дискусії серед науковців.

Зокрема, Р.В. Розумяк обстоює існування двох груп правових принципів, до числа яких відносяться, як ті, що закріплені в нормах права, так і такі, що існують поза межами нормативно-правових актів.

На переконання вищевказаного дослідника, одна група принципів, будучи втіленою в нормах права, виступає в якості органічного складового елементу правової системи держави, а друга група уособлює так звані неправові принципи, систему яких складають соціально значущі ідеї, сформульовані окремими фахівцями в галузі права в наукових публікаціях, публічних виступах, які на знайшли нормативного закріплення. Також, до числа вказаних принципів вчений відносить основоположні ідеї, які знайшли відображення у правосвідомості, правовій культурі, моралі і т.д. [9, с. 62–63]. Принципове зауваження щодо висловленої позиції полягає у сприйнятті Р.В. Розумяком окремої групи принципів, які існують поза межами правової системи, з чим ми категорично не можемо погодитися.

Але, водночас, концепція існування доктринальних принципів, які є частиною правової системи, але перебувають поза межами правової норми, варта уваги.

Зокрема, А.М. Колодій переконаний, що правові принципи можуть і не бути закріплені в норматив-

них приписах, оскільки вони можуть і не мати мовного вираження у правових нормах, проте визначати напрями і характер правотворчої чи правозастосовної діяльності й навіть розвиток правової системи в цілому [10, с. 43–44]. Іншими словами, вчений обстоює позицію, відповідно до якої, окрім нормативно закріпленої групи принципів, існують і принципи доктринальні, які створюють передумови для нормативного втілення принципів права. Зазначений підхід до розмежування принципів на нормативні та ненормативні активно підтримується й іншими науковцями [11, с. 284, 287; 12, с. 25; 13; 14].

У той же час, з'ясування сутності правових принципів в адміністративній поліцейській діяльності, зобов'язує звернутися до характеристики положень Закону України «Про Національну поліцію» та інших законодавчих актів у сфері адміністративної поліцейської діяльності.

Характеризуючи правові принципи, закріплені в Законі України «Про Національну поліцію», Ю.Ю. Шека доходить висновку, що їх зміст об'єктивно виражає сутність адміністративної поліцейської діяльності, її найбільш характерні риси. Маючи форму правових норм, принципи є загальними положеннями, на базовій платформі яких повинна будуватися та здійснюватися вся адміністративна діяльність. У цій ролі принципи мають значення правових вимог, обов'язкових до виконання та дотримання [15, с. 492].

Сукупність правових принципів адміністративної поліцейської діяльності, визначених розділом II Закону України «Про Національну поліцію», складають:

- верховенство права;
- дотримання прав і свобод людини;
- законність;
- відкритість та прозорість;
- політична нейтральність;
- взаємодія з населенням на засадах партнерства;
- безперервність [16].

У той же час, представляється, що визначений в коментованому законодавчому акті перелік принципів адміністративної поліцейської діяльності, не є остаточним. Ми розділяємо думку окремих фахівців, які переконані, що перелік та зміст принципів адміністративної поліцейської діяльності перебуває у взаємозв'язку із функціями та повноваженнями, виконуваними окремими органами (підрозділами) Національної поліції.

Наприклад, Д.С. Дронік, у контексті характеристики діяльності патрульної поліції, підкреслює, що остання базується на системі принципів, які формують юридичну конструкцію, у межах якої і повинні реалізовуватися їх завдання та повсякденна діяльність [17, с. 89].

Д. Карбовський також висловлює переконливу позицію про існування загальних та спеціальних принципів адміністративної поліцейської діяльності. Принципи діяльності територіальних органів Національної поліції України, – твердить Д. Карбовський, – умовно можна поділити на: 1) загальні принципи діяльності територіальних органів Національної поліції України, які встановлюють основи діяльності поліції як правоохоронного органу публічної влади в суспільстві; 2) спеціальні принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України, що визначають засади адміністрування територіальних органів поліції всередині системи [18, с. 156].

Не можна заперечувати й існування принципів адміністративно-юрисдикційної діяльності органів (підрозділів) Національної поліції, до числа яких, за обґрунтованим переконанням С.Г. Брателя, віднесено принципи: законності, охорони інтересів держави й особи, публічності, об'єктивної істини, рівності громадян перед законом, оперативності, а також презумпції невинуватості, згідно з якою особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, вважається невинуватою до тих пір, поки протилежне не буде доведено та зафіксовано у встановленому законом порядку [19, с. 73].

Тож, з огляду на широку варіативність та багатофункціональність правових принципів адміністративної поліцейської діяльності, у науковій літературі сформовано концепцію їх поділу за різними ознаками, такими як: а) за дією в системі адміністративного права; б) за формою нормативного закріплення; в) за роллю в регулюванні процесуально-правового становища суб'єктів правовідносин; г) за предметом регулювання; д) за значимістю принципів тощо [6, с. 16–17].

Разом з тим, наведені класифікаційні ознаки не здатні охопити всього переліку загальних правових принципів, які мають посісти чільне місце в розділі II Закону України «Про Національну поліцію». Наприклад, вже неодноразово в науковій літературі висловлювались правильні судження щодо необхідності законодавчого закріплення принципів толерантності [20, с. 23], нульової толерантності до всіх проявів насильства, безбар'єрності тощо [17, с. 92].

Висновки. Отже, наведена сукупність принципів адміністративної поліцейської діяльності, яскраво демонструє їх варіативність та обумовленість функціями та повноваженнями адміністративної поліцейської діяльності. Разом з тим, мусимо констатувати, що система правових принципів, визначених розділом II Закону України «Про Національну поліцію», є неповною, оскільки не враховує:

Принцип науковості, який, будучи заснованим на сучасних досягненнях юридичної науки, має відображати об'єктивні напрями розвитку адміністративної поліцейської діяльності;

Принцип результативності, що базується на сприйнятті завдань поліцейської діяльності, визначених статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію», як напрямів досягнення базових показників службової діяльності органів (підрозділів) Національної поліції у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності тощо.

Принцип довіри до поліції та підтримки з боку населення обумовлений потребою у зрозумілості та об'єктивності рішень та дій поліцейських, в процесі здійснення адміністративної поліцейської діяльності, що досягається шляхом моніторингу громадської думки про діяльність поліції та стану взаємодії поліції з інститутами громадянського суспільства.

Принцип підвищеної юридичної відповідальності керівника органу (підрозділу) Національної поліції за прийняте управлінське рішення, обумовлений специфічною компетенцією керівника поліцейського підрозділу, повноваження якого дозволяють йому виступати в якості суб'єкта адміністративної поліцейської діяльності, здатного приймати як зовнішньоорганізаційні, так і внутрішньоорганізаційні управлінські рішення.

Список використаних джерел

1. Колодій А.М. Принципи права України. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
2. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.
3. Сокуренок В. В. Принципи правоохоронної діяльності Національної поліції України. *Вісник ХНУВС*. 2016. № 4(75). С. 118–124.
4. Шевчук Г. Принципи та завдання діяльності Національної поліції України. *Адміністративне право і процес*. 2019. № 7. С. 120–124.
5. Волошин Ю.О. Принцип / Юридична енциклопедія: в 6 т. / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 2004. Т. 5. 736 с.
6. Ільницький В. О. Адміністративно-процесуальна діяльність органів Національної поліції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запорізький національний університету. Запоріжжя, 2017. 22 с.
7. Цвік М. В. Фундаментальні проблеми теорії права / Антологія української юридичної думки. В 10-ти томах. Т. 10: Юридична наука незалежної України. К.: Юридична книга, 2005. 658 с.
8. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права: навчально-методичний посібник. Київ: Атіка, 2008. 412 с.
9. Розумяк Р.В. Адміністративно-правове забезпечення права поліцейських на відпочинок : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07. Кропивницький, 2023. 235 с.
10. Колодій А. М. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. *Альманах права. Основоположні принципи права як його ціннісні виміри*. Київ, 2012. Вип. 3. С. 42–46.
11. Кельман М. С., Мурашин О. Г., Хома Н. М. Загальна теорія держави і права. Львів : Новий світ, 2003. 584 с.
12. Ридзівлюк В. В. Метод, принципи та функції права банкрутства (неспроможності). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Юридичні науки. 2010. Вип. 82. С. 23–25.
13. Стрельцова О.В. Загальні принципи права як джерело права Європейського Союзу. *Правова держава : Щорічник наукових праць Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України*. 2003. Вип. 14. С. 243–248.
14. Зайчук О.В. Принципи права в контексті розвитку загальної теорії держави і права. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 22–28.
15. Шека Ю. Ю. До питання про класифікацію принципів адміністративної діяльності поліції України. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів в умовах воєнного стану* : матеріали Всеук. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22 черв. 2022 р.) / Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 492–495.
16. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40–41. с. 379.
17. Дронік Д. С. Адміністративно-правові засади діяльності патрульної поліції в Україні: дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. 12.00.07. Кропивницький, 2023. 239 с.
18. Карбовський Д. Принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 153–157.
19. Братель С.Г. Реалізація принципів адміністративної юрисдикції в діяльності Національної поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 4. С. 72–76.
20. Ніколенко Л.М. Принципи діяльності поліції: сутність та особливості. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2021. № 1 (1). С. 19–25.

References

1. Kolodiy, A.M. (1998). *Pryntsypy prava Ukrayiny [Principles of Ukrainian law]*. Kyiv : Yurinkom Inter. 208 s. [in Ukrainian].
2. *Politseys'ka diyal'nist'* (2021). [Police activity]: pidruchnyk / S. S. Vitvits'kyu, V. S. Tulinov, O. M. Merdova ta in.; za zah. red. prof. S. S. Vitvits'koho. Kyiv : VD Dakor. 372 s. [in Ukrainian].
3. Sokurenko, V.V. (2016). Pryntsypy pravookhoronnoyi diyal'nosti Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny [Principles of law enforcement activities of the National Police of Ukraine]. *Visnyk KHNUVS*. 4(75). S. 118–124 [in Ukrainian].
4. Shevchuk, H. (2019). Pryntsypy ta zavdannya diyal'nosti Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny [Principles and tasks of the National Police of Ukraine]. *Administratyvne pravo i protses*. 7. S. 120–124 [in Ukrainian].
5. Voloshyn, Yu.O. (2004). Pryntsyp / Yurydychna entsyklopediia [Principle / Legal encyclopedia]: v 6 t. / red. Yu. S. Shemshuchenko. Kyiv : Vyd-vo «Ukrainska entsyklopediia» imeni M. P. Bazhana. T. 5. 736 s. [in Ukrainian].
6. Il'nyts'kyu, V.O. (2017). Administratyvno-protsesual'na diyal'nist' orhaniv Natsional'noyi politsiyi [Administrative and procedural activities of the National Police]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Zaporiz'kyu natsional'nyy universytetu. Zaporizhzhya, 22 s. [in Ukrainian].
7. Tsvik, M.V. (2005). *Fundamental'ni problemy teorii prava / Antolohiya ukrayins'koyi yurydychnoyi dumky [Fundamental problems of the theory of law / Anthology of Ukrainian legal thought]*. V 10-ty tomakh. T. 10: Yurydychna nauka nezalezhnoyi Ukrayiny. K.: Yurydychna knyha. 658 s. [in Ukrainian].
8. Luts', L.A. (2008). *Zahal'na teoriya derzhavy ta prava [General theory of the state and law]: navchal'no-metodychnyy posibnyk / L. A. Luts'*. Kyiv: Atika. 412 s. [in Ukrainian].
9. Rozumyak, R.V. (2023). Administratyvno-pravove zabezpechennya prava politseys'kykh na vidpochynok [Administrative and legal enforcement of the right of police officers to rest]. *Candidate's thesis*. Kropyvnyts'kyu. 235 s. [in Ukrainian].
10. Kolodiy, A.M. (2012). Pryntsypy prava: heneza, ponyattya, klasyfikatsiya ta realizatsiya [Principles of law: genesis, concept, classification and implementation]. *Al'manakh prava. Osnovopolozhni pryntsypy prava yak yoho tsinnisni vymiry*. Vyp. 3. S. 42–46. [in Ukrainian].

11. Kel'man, M.S., Murashyn, O.H., & Khoma, H.M. (2003). *Zahal'na teoriya derzhavy i prava [General theory of the state and law]*. L'viv : Novyy svit. 584 s. [in Ukrainian].
12. Rydzvilyuk, V.V. (2010). Metod, pryntsyipy ta funktsiyi prava bankrutstva (nespromozhnosti) [Method, principles and functions of bankruptcy (insolvency) law]. *Visnyk Kyyv's'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky*. 82. S. 23–25 [in Ukrainian].
13. Stryel'tsova, O.V. (2003). Zahal'ni pryntsyipy prava yak dzherelo prava Yevropeys'koho Soyuzu [General principles of law as a source of European Union law]. *Pravova derzhava : Shchorichnyk naukovykh prats' In-tu derzhavy i prava im. V. M. Korets'koho NAN Ukrainy*. 14. S. 243–248 [in Ukrainian].
14. Zaychuk, O.V. (2012). Pryntsyipy prava v konteksti rozvytku zahal'noyi teorii derzhavy i prava [The principles of law in the context of the development of the general theory of the state and law]. *Al'manakh prava*. 3. S. 22–28 [in Ukrainian].
15. Sheka, YU.YU. (2022). Do pytannya pro klasyfikatsiyu pryntsyypiv administratyvnoyi diyal'nosti politysiyi Ukrainy [To the issue of classification of the principles of administrative activity of the police of Ukraine]. *Aktual'ni problemy suchasnoyi nauky v doslidzhennyakh molodykh uchenykh, kursantiv ta studentiv v umovakh voyennoho stanu : materialy Vseuk. nauk.-prakt. konf.* (m. Kharkiv, 22 cherv. 2022 r.) / Kharkiv. nats. un-t vnut. sprav, Nauk. park «Nauka ta bezpeka». Kharkiv : KHNUVS. S. 492–495 [in Ukrainian].
16. Pro Natsional'nu politysiyu [About the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII. Vidomosti Verkhovnoyi Rady. 2015. № 40–41. St. 379. [in Ukrainian].
17. Dronik, D.S. (2023). Administratyvno-pravovi zasady diyal'nosti patrol'noyi politysiyi v Ukraini [Administrative and legal principles of patrol police activity in Ukraine]. *Doctor's thesis*. Kropyvnyts'kyi. 239 s. [in Ukrainian].
18. Karbovs'kyi, D. (2020). Pryntsyipy administratyvnoyi diyal'nosti terytorial'nykh orhaniv Natsional'noyi politysiyi Ukrainy [Principles of administrative activity of territorial bodies of the National Police of Ukraine]. *Pidpryyemnystvo, hospodarstvo i pravo*. 4. S. 153–157 [in Ukrainian].
19. Bratel', S.H. (2023). Realizatsiya pryntsyypiv administratyvnoyi yurysdyktsiyi v diyal'nosti Natsional'noyi politysiyi Ukrainy [Implementation of the principles of administrative jurisdiction in the activities of the National Police of Ukraine]. *Pivdenoukrayins'kyi pravnychyy chasopys*. 4. S. 72–76 [in Ukrainian].
20. Nikolenko, L.M. (2021). Pryntsyipy diyal'nosti politysiyi: sutnist' ta osoblyvosti [Principles of police activity: essence and features]. *Ukrayins'ka polityseystyka: teoriya, zakonodavstvo, praktyka*. 1 (1). S. 19–25 [in Ukrainian].

Sakhno Artem,

PhD in Law, Senior research fellow

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1260-1212>

Kovalchuk Yuliia,

PhD in Law

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7817-4436>

CONCERNING THE ESSENCE OF LEGAL PRINCIPLES IN ADMINISTRATIVE POLICE ACTIVITIES

The article analyzes legal principles in administrative police activity. The importance of legal principles, which act as a kind of “nerve centers of law”, is emphasized, since their essence consists in enshrining in the content of legal acts the guiding requirements that must be met and obeyed by all legal norms, with respect to which the principles have priority. The concept of the existence of doctrinal principles, which are part of the legal system, but are outside the boundaries of the legal norm, is analyzed, worthy of attention. The need to supplement Chapter II of the Law of Ukraine “On the National Police” with a number of principles is substantiated. Emphasis is placed on the importance of the scientific principle, which, being based on modern achievements of legal science, should reflect the objective directions of the development of administrative police activity. Attention is drawn to the relevance of the principle of effectiveness, which is based on the perception of the tasks of police activity, defined by Article 2 of the Law of Ukraine “On the National Police”, as directions for achieving the basic performance indicators of the bodies (units) of the National Police in the field of ensuring public safety and order, protection of rights and human freedoms, as well as the interests of society and the state, combating crime, etc. Attention is focused on the importance of the principle of trust in the police and support from the population due to the need for clarity and objectivity of decisions and actions of police officers in the process of administrative police activity, which is achieved by monitoring public opinion about police activities and the state of police interaction with civil society institutions. The importance of the principle of increased legal responsibility of the head of the body (subdivision) of the National Police for the management decision is emphasized, due to the specific competence of the head of the police unit, whose powers allow him to act as a subject of administrative police activity, capable of making both external and internal management decisions.

Key words: legal principles, administrative and legal regulation, police activity, National Police of Ukraine, public administration, legal system, regulatory and legal acts.